

Aanvullend rapport

Raad van Advies

huwelijk en echtscheiding

Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Meppel 2017

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Gereformeerde Kerken in Nederland. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met het deputaatschap administratieve ondersteuning via: dao@gkv.nl.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

In het rapport van de Raad van Advies inzake huwelijk en echtscheiding (RvA) staat aangegeven dat er een advies werd gevraagd over “of het uitwisselen van gegevens tussen kerkenraden rond een scheiding niet strijdig is met de Wet bescherming persoonsgegevens.” (zie ad 3, alinea 4). Dit advies is inmiddels uitgebracht. Omdat ons advies ook de synodale richtlijnen aangaat, heeft de RvA gemeend een aanvullend rapport uit te brengen.

Op verzoek van de kerk te Buitenpost heeft de RvA onderzocht of de richtlijn, waarin bepaald wordt dat na echtscheiding bij vertrek naar elders op de attestatie vermeld wordt: “deze broeder/zuster is gehuwd geweest. Het huwelijk werd op (datum) ontbonden door echtscheiding”, (richtlijn 4, zie bijlage 6 bij rapport), strookt met de bepalingen van de Wet Bescherming Persoonsgegevens (Wbp). Genoemde kerk heeft een plaatselijk registratiesysteem (Olas), waarin kerkelijke gebeurtenissen (doop, belijdenis, huwelijk enz.) vermeld worden, en ook het feit dat iemand gescheiden is. Dit systeem is online en te raadplegen door gemeenteleden. Enkele gemeenteleden hebben daar moeite mee, ook omdat het gegeven van scheiding tot in lengte van jaren blijft opgenomen in het systeem. Men voert aan dat scheiding geen kerkelijke gebeurtenis is. En vooral ontstaat er bezwaar als dit gegeven van scheiding ook ‘meegaat’ op de attestatie bij vertrek naar elders.

De kerkenraad van Buitenpost heeft een eigen commissie (Communicatie en Organisatie) gevraagd de zaak in kaart te brengen. Deze commissie adviseerde de kerkenraad: “Af te zien van tonen en communiceren van niet-kerkelijke gebeurtenissen of omstandigheden van gemeenteleden”.

De kerkenraad heeft naar aanleiding van deze conclusie de RvA gevraagd of dan ook niet de synodale richtlijn getoetst zou moeten worden aan de Wbp.

De RvA heeft op basis van een notitie, geschreven door onze jurist deputaat Van Dommelen, aan genoemde kerk geadviseerd om af te zien van tonen en communiceren van niet-kerkelijke gebeurtenissen of omstandigheden van gemeenteleden. En tevens te overwegen om in een afgeschermd en vertrouwelijk deel (bijv. alleen bestemd voor ambtsdragers) binnen Olas informatie over gemeenteleden vast te leggen met als doel de pastorale zorg te ondersteunen.

Tevens heeft de RvA de conclusie getrokken dat bij het vaststellen van deze richtlijn in 2005 niet een toetsing heeft plaatsgevonden aan de Wbp (uit 2000). Het verdient aanbeveling om met vermeldingen in registratiesystemen zorgvuldig om te gaan en te onderscheiden tussen publieke en vertrouwelijke communicatie en registratie. Het is duidelijk dat gegevens die voor heel de gemeente toegankelijk zijn, niet over dingen mogen gaan die privé zijn, ook al is een echtscheiding geen geheime maar een publieke zaak.

De RvA heeft richtlijn 4 getoetst aan de bepalingen van Wbp en constateert dat een aanpassing wenselijk is. Ook om eventuele klachten in dezen te kunnen voorkomen.

Richtlijn 4 zou dan kunnen gaan luiden: “Is echtscheiding een feit geworden, dan wordt, na toestemming van betrokkene, op de attestatie vermeld: deze broeder/zuster is gehuwd geweest. Het huwelijk werd op (datum) ontbonden door echtscheiding. Hij/zij was op dat moment lid van de Geref. Kerk te ... De betrokken kerkenraad neemt voor het bewaren van deze persoonsgegevens een termijn in acht van twee jaar.”

Dat toestemming van betrokkene(n) wordt opgenomen vloeit dus voort uit de bepalingen van de Wbp. Het past ook bij de redactie van richtlijn 3, waar vermeld wordt: “Voordat de andere kerkenraad wordt ingelicht, zal de betrokken broeder en/of zuster op de hoogte worden gesteld van de inhoud van deze informatie” en richtlijn 4, lid 2: “met medeweten van de betrokkene”.

We stellen de synode voor om overeenkomstig te besluiten richtlijn 4 aan te passen.

Bijlagen

1.	Advies van de commissie Communicatie en Organisatie van Buitenpost	3
2.	Memo advies betreffende Buitenpost	6
3.	Artikelen uit Wet Bescherming Persoonsgegevens	9

1 Advies inzake registratie echtscheiding

De directe aanleiding voor deze tekst is de vraag aan C&O (commissie Communicatie en Organisatie van Buitenpost) om via het servicepunt te starten met registreren van scheidingen.

Deze aandacht voor dit onderwerp is voor ons aanleiding om dit onderdeel binnen Olas beter en correct te willen organiseren. Zowel inhoudelijk (DB) als technisch (CBZ) moet het in overeenstemming zijn met ons gemeente zijn en de privacywetgeving. Het gevolg is dat de Kerkenraad geadviseerd moet worden geen gevolg te geven aan dit besluit van de synode.

De situatie

Conform de privacywetgeving mogen wij als gemeente voor eigen gebruik en functioneren gegevens van gemeenteleden vastleggen. Ook mogen voor statistische en historisch belang gegevens langer dan 2 jaar in een archief worden bewaard. De eis is daarbij dat gemeenteleden dat weten en daarvoor toestemming hebben gegeven. In onze gemeente is de toestemming verstrekt door tijdens de gemeentevergadering in te stemmen met onze aanpak. Nieuwe gemeenteleden worden bij inschrijving door het servicepunt expliciet gevraagd toestemming te geven.

De voor dit onderdeel relevante gegevens zijn binnen Olas op twee manieren uitgewerkt. Ten eerste leggen wij vast hoe gemeenteleden bij de burgerlijke stand geregistreerd staan. Daarnaast leggen wij kerkelijke gebeurtenissen van een gemeentelid vast. Dus algemene persoonsgegevens en typisch voor een kerkelijke gemeente relevante gegevens met betrekking tot een gemeentelid.

De betreffende gegevens

De algemene persoonsgegevens bevatten voor het vastleggen een veld 'burgerlijke stand' en daarnaast een datum waarop die situatie is ingegaan. Wijzigt iemands situatie dan wordt de nieuwe situatie actief gezet met de nieuwe ingangsdatum. Zo is op een bepaald moment een samenwoning in de registratie opgenomen. En voor 'ongetrouwd' na een overlijden hebben wij, in tegenstelling tot de overheid, er voor gekozen dan 'Weduwe/Weduwenaar' te noteren. Al is dat feitelijk hetzelfde als 'ongetrouwd'.

De kerkelijke gebeurtenissen bij ons zijn natuurlijk het moment van lid worden en van vertrekken met de aard van het lidmaatschap. Daarnaast de doop, belijdenis doen en kerkelijk huwelijk. Onlangs is daar 'opdragen' aan toegevoegd. Deze gebeurtenissen zijn aangevuld met de datum en gemeente waar de gebeurtenis heeft plaatsgevonden.

Specifiek 'scheidingen'

Wetende dat in onze gemeente en binnen het kerkverband een tweede huwelijk na een scheiding omstreden is, zijn bij de uitwerking in Olas hier twee velden extra opgenomen. Namelijk een datumveld voor 'einde huwelijk' en de mogelijkheid een vink te plaatsen indien het huwelijk op een scheiding is uitgelopen.

Het registreren en in Olas tonen van deze gegevens is vanaf het begin omstreden geweest. Gemeenteleden zijn er ongelukkig mee dat dit wordt getoond en geven zelf ook nooit deze informatie door. In de praktijk betekent het dat gemeenteleden die al langer gescheiden zijn als zodanig wel de betreffende vink van ons hebben gekregen, maar er geen enkele datum bekend is

en dus ook niet is geregistreerd. Strikt genomen vallen samenwoning en het beëindigen daarvan binnen dezelfde problematiek.

Gevoelige informatie en privacywetgeving

Wanneer dit registreren zo omstreden is voor gemeenteleden is het de vraag of een beroep op de privacy- wetgeving het gemeentelid niet in het gelijk zal stellen. Immers betreft het persoonlijke informatie over een verdrietig moment in iemands privéleven. In tegenstelling tot de andere gegevens is hier geen sprake van belang van registreren voor het functioneren van de gemeente. Het betreft geen kerkelijke gebeurtenis, maar een pijnlijk moment en een pijnlijke situatie in iemands leven.

Registratie heeft als functie de persoon eventueel af te kunnen houden van deelname aan een eventueel volgende kerkelijke gebeurtenis, in dit geval een volgend kerkelijk huwelijk. Het is denkbaar dat er gemeenteleden in omstandigheden verkeren waardoor zij eveneens uitgesloten worden van deelname aan een kerkelijke gebeurtenis. Evenals bij een scheiding zou er dan ook voor die situaties grond zijn om die persoonlijke omstandigheid eveneens te gaan te registreren. Het in een systeem bewaren van persoonlijke omstandigheden met als doel een signaalfunctie om iemand al dan niet af te houden van een kerkelijke activiteit, valt buiten de ruimte die de wetgever heeft gegeven. Ook de summier opgeslagen informatie in het systeem aan iedereen tonen, passeert een grens.

Gevoelige informatie en communiceren met derden

De kerkelijke gegevens registreren heeft een functie wanneer leden vertrekken naar een andere gemeente. Schriftelijk worden aan de nieuwe gemeente de kerkelijke gegevens overgedragen door middel van een attestatie. Voor zover het de aard van het lidmaatschap en de kerkelijke gebeurtenissen betreffen is dat een helder gebeuren.

Lastiger wordt het wanneer een verhaal kleeft aan een gemeentelid en /of het gerechtigd is dat op schrift aan een nieuwe gemeente mee te delen. Niet is verdedigbaar om persoonlijke situatie en omstandigheden schriftelijk te delen met anderen, ook niet andere gemeenten van eenzelfde kerkverband. Recht op privacy en ook uitdrukkelijke wensen van gemeenteleden verhinderen dat.

Een ontvangende gemeente gaat een eigen relatie aan met de nieuwe leden en daarbinnen zal er ruimte moeten zijn om op een volwaardige manier over en weer eigen verantwoordelijkheden te dragen.

Gevoelige informatie en pastorale zorg

Het belangrijke onderscheid is of het een kerkelijke gebeurtenis betreft of een persoonlijke omstandigheid. Het is denkbaar dat er meer persoonlijke omstandigheden zijn waarbij er gevolgen kunnen zijn voor toelating tot kerkelijke activiteiten of rituelen. Dergelijke omstandigheden registreren en communiceren kan ons op een glijdende schaal brengen en passen niet bij de bedoeling van de wettelijke ruimte. Krijgen we dan ook een aantekening homofiel, leeft samen met iemand van hetzelfde geslacht, syndroom van Down, alcoholisme, verslaving, handicap, is oliedom, etcetera ?

De vertrouwelijkheid en openheid in de relatie met een gemeentelid wordt dan aan een registratie gehangen. Wel kan in verband met overdragen van zorg het ontwikkelen van een reminder een oplossing zijn. Waarbij dan nog een afweging is of dit binnen Olas kan of beter buiten dit systeem. In principe zijn er ook memo-velden voorbereid en is het een optie ze alleen te tonen aan ambtsdragers.

Dat een gemeente voor eigen gebruik een manier zoekt ergens een reminder te ontwikkelen en die informatie na einde lidmaatschap binnen 2 jaar te vernietigen, is verdedigbaar.

Samengevat

- Het einde van een huwelijk ten gevolge van een scheiding is geen kerkelijke gebeurtenis en behoort dus ook niet op die plaats als gebeurtenis te worden geregistreerd;

- Enige registratie binnen de eigen gemeente van persoonlijke omstandigheden gedurende het lidmaatschap is als reminder te accepteren indien na einde lidmaatschap de informatie wordt vernietigd;
- Het online tonen van deze registratie anders dan aan de directbetrokkenen houdt onvoldoende rekening met de gevoelens van de gemeenteleden die het betreffen;
- Het delen van deze niet-kerkelijke gebeurtenissen of omstandigheden met derden, waaronder andere kerkelijke gemeenten, schaadt de betrokkenen, is verboden en niet verdedigbaar;
- Eventueel aanvullend opgeslagen informatie over een gemeentelid is vertrouwelijk en dient zo ook te worden afgeschermd. Na einde van het lidmaatschap dient deze informatie zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen 2 jaar te worden vernietigd;
- Overdragen van de typisch kerkelijke gebeurtenissen voor of via het gemeentelid aan een nieuwe gemeente volgt uit het zijn van een kerkelijke gemeente en dient zich qua informatie uitsluitend te beperken tot de betreffende informatie;
- Het vertrokken gemeentelid kan in eigen verantwoordelijkheid besluiten openheid over eigen situatie te geven indien de ontvangende gemeente daartoe de gelegenheid biedt.

Dit alles overwegende:

- Er kan binnen Olas op een afgeschermd deel met datum en vink worden geregistreerd of er en wanneer het huwelijk in een scheiding is geëindigd;
- Deze registratie betreft dan vertrouwelijke achtergrondinformatie als reminder voor ambtsdragers en heeft verder geen kerkelijke status of waarde;
- Omdat het een reminder betreft zijn de ambtsdragers zelf verantwoordelijk voor het aanleveren en de volledigheid van de te registreren informatie;
- Bij einde van het lidmaatschap zal de informatie niet met derden worden gecommuniceerd en binnen 2 jaar worden vernietigd.

Tenslotte

De directe aanleiding voor deze tekst is de vraag aan C&O om via het servicepunt te willen starten met registreren van scheidingen. Deze nieuwe aandacht voor dit onderwerp is voor ons aanleiding om dit onderdeel binnen Olas nu correct te gaan organiseren. Technisch is Olas klaar, maar moet de informatie worden afgeschermd en juist worden geïnterpreteerd. Het aanreiken van de gegevens voor een reminder is een zaak van ambtsdragers zelf. De betreffende informatie wordt niet buiten de gemeente gedeeld en wordt na einde lidmaatschap vernietigd en niet gearchiveerd.

Er staan ons dan twee wegen open:

1. De niet-kerkelijke gebeurtenissen of omstandigheden uit Olas verwijderen;
2. De niet-kerkelijke gebeurtenissen of omstandigheden binnen Olas afgeschermd als reminder voor pastorale zorg door ambtsdragers een plaats te laten geven.

Wanneer de tweede optie de voorkeur heeft dan dient dat in overleg te worden uitgewerkt.

In beide opties is het gevolg dat de kerkenraad geadviseerd moet worden geen gevolg te geven aan dit besluit van de synode.

Advies

Af te zien van tonen en communiceren van niet-kerkelijke gebeurtenissen of omstandigheden van gemeenteleden. Overwegen of er behoefte is om in een afgeschermd en vertrouwelijk deel binnen Olas om informatie over gemeenteleden te bewaren met als doel de pastorale zorg te ondersteunen.

Een andere route:

De andere route is om deze gebeurtenissen een kerkelijke status te geven en te omgeven met een kerkelijk ritueel.

- Het begin van een (tweede) huwelijk, en ook een samenwoning, gezamenlijk in een kerkelijk ritueel op een bepaald moment omgeven met zorg en liefde via voorbede en zegen vragen.
- Het einde van een huwelijk, en ook van een samenwoning, gezamenlijk in een kerkelijk ritueel op een bepaald moment erkennen van de gebrokenheid van het leven en de gemeenteleden omgeven met zorg en liefde via voorbede en zegen vragen.

Zo gehandeld betreft het een kerkelijke gebeurtenis en kan de gebeurtenis worden geregistreerd. Daarna zijn de gemeenteleden weer 'ongetrouwd' vanaf een te bepalen datum.

Omdat dit kerkelijk allemaal erg ingewikkeld ligt lijkt deze route voorlopig geen optie.

Praktisch:

Wanneer in een eredienst openlijk het gebroken huwelijk als feit wordt genoemd zou de datum van die mededeling kunnen worden geregistreerd als de datum binnen OI. En dus ook de vink worden geplaatst. De datum heeft dan als reminder de functie van: de datum waarop de gebrokenheid van dit huwelijk onder ogen is gezien en dit is gedeeld met de gemeente.

Synode-besluit:

- Via de kerkelijke weg laten weten dat onze gemeente zich niet gebonden weet – ook bij verstrekken van een attestatie - aan dit besluit;
- Stimuleren dat liefde en de relatie de basis vormen binnen een gemeente en voorkomen dat we de weg in slaan van een controlerend registratiesysteem en vastleggen van persoonlijke omstandigheden. (Met als doel een kerkelijke 'zuiverheid').

Communicatie & Organisatie, april 2016

2 Memo advies betreffende Buitenpost

MEMO

Van : mr. J.W.A. Van Dommelen

Datum : 13 maart 2017

Onderwerp: Advies inzake verwerking en/of verstrekking van persoonsgegevens door GKv Buitenpost

Inleiding

In dit advies wordt gezien in hoeverre de bestaande praktijk van het opslaan dan wel uitwisselen van een 'niet-kerkelijke persoonsgegeven' als echtscheiding zich verhoudt tot de geldende privacywetgeving.

De door GKv Buitenpost gehanteerde praktijk van het opslaan dan wel uitwisselen van het gegeven dat het huwelijk van een gemeentelid is beëindigd door echtscheiding, is gebaseerd op richtlijn 3 en 4 van de 'generale regeling voor echtscheiding en hertrouwen na echtscheiding' welke voortvloeit uit artikel C46.5 van de kerkorde van de Gereformeerde Kerken in Nederland.

De commissie C&O (hierna: de commissie) van de gemeente Buitenpost heeft een advies uitgebracht ten aanzien van de vraag of het registreren van echtscheidingen in, het digitale systeem met gegevens van gemeenteleden, OI in overeenstemming is met geldende privacywetgeving.

Een exacte of diepgaande beoordeling van de vraag of de kerkelijke praktijk van het opslaan en uitwisselen van (bijzondere) persoonsgegevens van gemeenteleden strookt met de geldende privacywetgeving vraagt om een omvangrijke studie.

In het onderhavige advies beperk ik mij derhalve tot een globale beoordeling ten aanzien van de conclusies die de commissie in haar advies trekt. Ik volsta met een summiere toetsing van de bestaande praktijk van het verwerken van persoonsgegevens door de GKv Buitenpost aan geldend recht.

Wettelijke kader

De regels omtrent het verwerken dan wel opslaan van persoonsgegevens van natuurlijke personen zijn opgenomen in de Wet Bescherming Persoonsgegevens (Wbp).

Op grond van artikel 1 van de Wbp, aanhef en onder d, is de 'verantwoordelijke' in de zin van die wet de natuurlijke persoon, rechtspersoon of ieder ander die of het bestuursorgaan dat, alleen of te zamen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt.

De GKv Buitenpost bezit als kerkgenootschap rechtspersoonlijkheid en is derhalve een 'verantwoordelijke' in de zin van de Wbp.

Verwerking persoonsgegevens

Een persoonsgegeven in de zin van de wet is op grond van artikel 1 sub a Wbp: *'elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon.'*

Het verwerken van persoonsgegevens houdt op grond van sub b van artikel 1 Wbp het volgende in: *'elke handeling of elk geheel van handelingen met betrekking tot persoonsgegevens, waaronder in ieder geval het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van gegevens.'*

Algemene persoonsgegevens in de zin van artikel 1 Wbp mogen in overeenstemming met de wet op behoorlijke en zorgvuldige wijze verwerkt worden (artikel 6 Wbp).

Op grond van artikel 16 Wbp is de verwerking van bijzondere persoonsgegevens betreffende iemands godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven (...) verboden.

In artikel 17 Wbp is een uitzondering gegeven op het verbod om bijzondere persoonsgegevens te verwerken als bedoeld in artikel 16 Wbp. Deze uitzondering geldt (onder meer) voor kerkgenootschappen, zelfstandige onderdelen daarvan of andere genootschappen op geestelijke grondslag voor zover het gaat om gegevens van daartoe behorende personen.

Persoonsgegevens GKv Buitenpost

In het advies van de commissie worden de persoonsgegevens beschreven welke GKv Buitenpost registreert. De gegeven vallen uiteen in twee groepen. Enerzijds zijn er de algemene persoonsgegevens waarbij de burgerlijke staat (gehuwd/samenwonend/ alleenstaand) van de gemeenteleden wordt geregistreerd en anderzijds zijn er de kerkelijke persoonsgegevens als; moment van lid worden/vertrekken, aard lidmaatschap; doop of belijdenis en opdragen.

Toestemming verwerking 'kerkelijke gebeurtenissen'

De kerkenraad van de GKv Buitenpost vormt een zelfstandig onderdeel van het kerkgenootschap de Gereformeerde Kerken (Vrijgemaakt). De GKv Buitenpost doet derhalve, zoals ook blijkt uit het advies van de commissie, ter zake van de 'bijzondere persoonsgegevens' (in het advies ook wel 'kerkelijke gebeurtenissen' genoemd) een beroep op de uitzondering van artikel 17 Wbp.

Voor het verstrekken van dergelijke bijzondere persoonsgegevens aan derden is op basis van lid 3 van artikel 17 Wbp toestemming van het betrokken gemeentelid vereist. De Memorie van

Toelichting bij artikel 17 Wbp vermeldt dat: *‘toestemming zich slechts uitstrekt tot verwerking van gegevens door dat genootschap en niet tot verwerking van gegevens door anderen. In dat licht bezien ligt het voor de hand om voor verstrekking van gegevens aan derden steeds toestemming van de betrokkene te vragen.’*

In het advies de commissie staat: *‘in onze gemeente is de toestemming verstrekt door tijdens de gemeentevergadering in te stemmen met onze aanpak. Nieuwe gemeenteleden worden bij inschrijving door het servicepunt expliciet om toestemming gevraagd.’*

Het komt mij voor dat de wetgever in artikel 17 Wbp expliciete persoonlijke toestemming door betrokkene als voorwaarde heeft gesteld voor het verwerken van (bijzondere) persoonsgegevens. Instemming (en masse) bij gemeentevergadering voldoet derhalve niet aan het gestelde wettelijke vereiste. De instemmingsregeling voor nieuwe gemeenteleden lijkt wel te voldoen.

Registratie echtscheiding

Blijkens het advies van de commissie bestaat er ingeval van echtscheiding in het digitale verwerkingsstelsel van persoonsgegevens Olas de mogelijkheid (door middel van twee extra velden) om een echtscheiding aan te geven. Het registreren van een echtscheiding is echter omstreden in de Gkv Buitenpost. Gemeenteleden hebben aangegeven ongelukkig te zijn dat een dergelijk persoonsgegeven in Olas staat en dus voor de medegebruikers van het systeem (andere gemeenteleden) zichtbaar is.

In het advies van de commissie wordt het einde van een huwelijk door echtscheiding gekwalificeerd als zijnde: *‘geen kerkelijke gebeurtenis’*. Hieruit volgt volgens de commissie dat een echtscheiding dus ook niet: *‘op die plaats als gebeurtenis behoort te worden geregistreerd.’*

Ik kan de commissie volgen in deze constatering. Echtscheiding valt niet onder de definitie van het bijzondere persoonsgegeven uit artikel 16 Wbp. Het is namelijk geen bijzonder persoonsgegeven betreffende iemands godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven, maar de burgerlijke staat van een persoon.

Uit de vaststelling dat echtscheiding geen ‘bijzonder persoonsgegeven’ in de zin van artikel 16 Wbp moet volgen dat de uitzondering van artikel 17 Wbp evenmin van toepassing is.

Het persoonsgegeven van een echtscheiding dient derhalve (als een persoonsgegeven in de zin van artikel 1 Wbp) in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze te worden verwerkt (artikel 6 Wbp). Daarbij hoort ‘ondubbelzinnige’ toestemming van het betrokken gemeentelid (artikel 8 Wbp) en een bewaartermijn voor de duur dat het persoonsgegeven relevant is (artikel 10 Wbp). De door de commissie geadviseerde maximale bewaartermijn van twee jaren na beëdiging van het lidmaatschap van de gemeente komt mij als redelijk voor.

Voorgestelde oplossing

De twee, door de commissie, voorgestelde wijzen van verwerking van de persoonsgegevens ter zake echtscheiding in de het digitale systeem Olas lijken mij in het licht van het bovenstaande correct. De informatie omtrent een echtscheiding van een gemeentelid wordt, of verwijderd uit voornoemd systeem, of dermate afgeschermd dat ze enkel als ‘reminder’ voor ambtsdragers zichtbaar is zodat zij desgewenst pastorale hulp kunnen bieden. Voornoemde wijzen van verwerking hebben tot gevolg dat een gevoelig persoonsgegeven als echtscheiding niet voor medegebruikers van Olas zichtbaar is hetgeen noodzakelijk is om te beantwoorden aan de wettelijke vereisten uit de Wbp.

Conclusie

Op basis van bovenstaande kan als volgt worden geconcludeerd.

Op grond van artikel 17 Wbp heeft de GKv Buitenpost voor het verwerken dan wel het verstrekken aan derden van bijzondere persoonsgegevens de toestemming van het gemeentelid nodig. Blijkens de Memorie van Toelichting dient voornoemde toestemming expliciet, persoonlijk en 'steeds weer' te geschieden. Toestemming (en masse) op een gemeentevergadering volstaat (waarschijnlijk) niet. Een persoonlijke vraag om toestemming bij het verwerken van een (nieuw) persoonsgegeven, welke bij het registreren van een nieuw 'bijzonder' persoonsgegeven wordt herhaald, is aan te bevelen.

In lijn met de commissie ben ik van mening dat 'chtscheiding' niet als een 'bijzonder persoonsgegeven' kan worden gekwalificeerd. Derhalve geldt noch het gebod van artikel 16 Wbp noch de uitzondering van artikel 17 Wbp. Een dergelijk persoonsgegeven dient derhalve op behoorlijke en zorgvuldige wijze, volgens de regels die de Wbp daarvoor biedt, te worden verwerkt. Relevant is daarbij dat het gemeentelid om 'ondubbelzinnige toestemming' wordt gevraagd (artikel 6 Wbp).

Concluderend ben ik, na summiere toetsing, van mening dat de door de commissie voorgestelde wijzen van verwerking van persoonsgegevens ter zake de chtscheiding van een gemeentelid in lijn lijken zijn met de wettelijke bescherming welke de wetgever krachtens de Wbp aan persoonsgegevens heeft willen geven.

3 (uit) Wet bescherming persoonsgegevens

Art. 6

Persoonsgegevens worden in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze verwerkt.

Art. 7

Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld.

Art. 8

Persoonsgegevens mogen slechts worden verwerkt indien:

- a. de betrokkene voor de verwerking zijn ondubbelzinnige toestemming heeft verleend;
- b. de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de uitvoering van een overeenkomst waarbij de betrokkene partij is, of voor het nemen van precontractuele maatregelen naar aanleiding van een verzoek van de betrokkene en die noodzakelijk zijn voor het sluiten van een overeenkomst;
- c. de gegevensverwerking noodzakelijk is om een wettelijke verplichting na te komen waaraan de verantwoordelijke onderworpen is;
- d. de gegevensverwerking noodzakelijk is ter vrijwaring van een vitaal belang van de betrokkene;
- e. de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door het desbetreffende bestuursorgaan dan wel het bestuursorgaan waaraan de gegevens worden verstrekt, of
- f. de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt, tenzij het belang of de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene, in het bijzonder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, prevaleert.

Art. 10

- 1 Persoonsgegevens worden niet langer bewaard in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkene te identificeren, dan noodzakelijk is voor de verwerking van de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt.
- 2 Persoonsgegevens mogen langer worden bewaard dan bepaald in het eerste lid voor zover ze voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden worden bewaard, en de verantwoordelijke de nodige voorzieningen heeft getroffen ten einde te verzekeren dat de desbetreffende gegevens uitsluitend voor deze specifieke doeleinden worden gebruikt.

Art. 16

De verwerking van persoonsgegevens betreffende iemands godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven, alsmede persoonsgegevens betreffende het lidmaatschap van een vakvereniging is verboden behoudens het bepaalde in deze paragraaf. Hetzelfde geldt voor strafrechtelijke persoonsgegevens en persoonsgegevens over onrechtmatig of hinderlijk gedrag in verband met een opgelegd verbod naar aanleiding van dat gedrag.

Art. 17

- 1 Het verbod om persoonsgegevens betreffende iemands godsdienst of levensovertuiging te verwerken als bedoeld in [artikel 16](#), is niet van toepassing indien de verwerking geschiedt door:
 - a. kerkgenootschappen, zelfstandige onderdelen daarvan of andere genootschappen op geestelijke grondslag voor zover het gaat om gegevens van daartoe behorende personen;
 - b. instellingen op godsdienstige of levensbeschouwelijke grondslag, voor zover dit gelet op het doel van de instelling en voor de verwezenlijking van haar grondslag noodzakelijk is, of
 - c. andere instellingen voor zover dit noodzakelijk is met het oog op de geestelijke verzorging van de betrokkene, tenzij deze daartegen schriftelijk bezwaar heeft gemaakt.
- 2 In de gevallen als bedoeld in het eerste lid, onder a, is het verbod tevens niet van toepassing op persoonsgegevens betreffende godsdienst of levensovertuiging van de gezinsleden van de betrokkene voor zover:
 - a. het betreffende genootschap met die gezinsleden uit hoofde van haar doelstelling regelmatige contacten onderhoudt en
 - b. die gezinsleden daartegen geen schriftelijk bezwaar hebben gemaakt.
- 3 In de gevallen als bedoeld in het eerste en tweede lid worden geen persoonsgegevens aan derden verstrekt zonder toestemming van de betrokkene.